

prima instanță - (Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău) M. Ulinici
instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) M. Ciugureanu, G. Dașchevici, E. Clim

ÎNCHEIERE

15 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului,
judecători

Valentina Clevadî
Galina Stratulat
Dumitru Mardari

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de întreprinderea mixtă „Accent Electronic” societate pe acțiuni,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de întreprinderea mixtă „Accent Electronic” societate pe acțiuni împotriva Direcției Generale Economie, Reforme și Relații Patrimoniale, municipiul Chișinău cu privire la încasarea sumei și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de întreprinderea mixtă „Accent Electronic” societate pe acțiuni și menținută hotărârea Judecătoriai Rîșcani, municipiul Chișinău din 07 decembrie 2015,

c o n s t a t ă:

La 21 mai 2015, ÎM „Accent Electronic” SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva Direcției Generale Economie, Reforme și Relații Patrimoniale, mun. Chișinău, prin care a solicitat încasarea sumei de 99 941,10 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că la 16 decembrie 2013 între reclamant și pârât a fost încheiat contractul nr. 16 de achiziționare a serviciilor de Implementare a Sistemului Informațional pentru Inventarierea și înregistrarea patrimoniului - proprietate municipală (imobile construite/încăperi), în baza căruia reclamantul s-a obligat de a livra servicii conform anexei nr. 1 a contractului (pct.1.1.), iar pârâtul s-a obligat să achite și să recepționeze bunurile/serviciile livrate de vânzător. Contractul menționat, a fost înregistrat de către Agenția Achiziții Publice la 20 decembrie 2013 sub nr. 1954/13-1.

Conform Anexei nr. 2 la contractul nr. 16 din 16 decembrie 2013, prestarea serviciilor de Implementare a Sistemului Informațional pentru Inventarierea și înregistrarea patrimoniului, presupune livrarea platformei HW (a echipamentelor: server, UPS și PDU) și a softului/soluției (Sistemului Informațional pentru Inventarierea și înregistrarea patrimoniului), care urma de a fi implementat prin intermediul echipamentelor menționate.

Totodată, părțile au stabilit serviciile asociate livrării, pe care urma să le execute reclamantul și au indicat locul prestării serviciilor - sediul pârâtului.

Indică că, potrivit pct. 6.1. lit. e) al contractului nr. 16 din 16 decembrie 2013, reclamantul s-a obligat să obțină garanția din partea unei bănci, pentru o sumă care reprezintă garanția de bună execuție a contractului, în cuantum de 3% din valoarea contractului atribuit.

Astfel, la 28 martie 2014, BC „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” SA, la cererea reclamantului a emis în folosul pârâtului garanția de bună execuție nr. LG72159787100, prin care s-a angajat să plătească irevocabil orice sumă ce nu depășește 99 941,10 lei la primirea primei cereri în scris din partea pârâtului, prin care se declară că reclamantul nu îndeplinește una sau mai multe obligații contractuale, fără discuții sau clarificări și fără necesitatea de a demonstra sau arăta temeiurile sau motivele cererii sau sumei indicate în aceasta.

Luând în considerație faptul că, pentru executarea contractului, în special efectuarea primei faze „Studiul și analiza situației curente a clientului” era necesară comunicarea cu pârâtul, prin scrisoarea din 24 februarie 2014 reclamantul a solicitat organizarea unei întruniri cu grupul de lucru a pârâtului.

La scrisoarea menționată nu a fost primit nici un răspuns, însă s-a comunicat verbal că grupul de lucru nu este format.

Totodată, susține reclamantul că în scopul executării contractului nr. 16 din 16 decembrie 2013 a procurat și a livrat la 31 martie 2014 la sediul pârâtului echipamentele necesare pentru implementarea Sistemului Informațional pentru Inventarierea și înregistrarea patrimoniului. Faptul livrării echipamentelor se atestă prin factura fiscală DV3810111 din 31 martie 2014 și Actul de predare-primire din 31 martie 2014.

Pârâtul a refuzat să primească echipamentele livrate, argumentând refuzul prin lipsa de spațiu de păstrare și prin faptul că nu a fost formată în cadrul pârâtului echipa de lucru în privința implementării Sistemului Informațional pentru Inventarierea și înregistrarea patrimoniului. În astfel de circumstanțe reclamantul a fost nevoit să depoziteze echipamentele la sediul acestuia și să-și anuleze factura fiscală DV3810111 din 31 martie 2014.

Relatează că, în ziua imediat următoare, pârâtului a fost prezentată scrisoarea din 01 aprilie 2014, prin care s-a solicitat de a fi comunicată data disponibilă pentru întrunirea cu echipa de lucru din partea pârâtului și data la care acesta este pregătit să recepționeze echipamentele necesare pentru implementarea Sistemului Informațional pentru Inventarierea și înregistrarea patrimoniului, însă, în pofida celor menționate, o astfel de informație nu a fost furnizată.

Ulterior, prin scrisoarea nr. 04-120/914 din 18 noiembrie 2014 (recepționată de către reclamant la 20 noiembrie 2014, Primăria mun. Chișinău, care nu era de fapt parte a contractului nr. 16 din 16 decembrie 2013, a solicitat lichidarea restanțelor la obligațiile specificate în contract până la 24 noiembrie 2013, în caz contrar amenințând cu inițierea procedurii de reziliere a contractului, încheiat între reclamant și pârât.

Luând în considerație faptul că, potrivit pct. 8.4. al contractului, termenul de răspuns la notificarea pârâtului (și nu a Primăriei mun. Chișinău) este de 5 zile lucrătoare de la primirea notificării, răspunsul urma a fi acordat până la 27 noiembrie 2014 și nicidecum ziua de 24 noiembrie 2014, indicată în notificare.

Prin scrisoarea din 27 noiembrie 2014 (înmănată pârâtului la aceeași dată), reclamantul a comunicat că este disponibil de a livra în orice moment echipamentele necesare executării lucrărilor conform contractului, în situația în care pârâtul va crea condiții pentru recepționarea acestora și va desemna persoanele responsabile.

O scrisoare similară a fost expediată Primăriei mun. Chișinău.

Prin scrisoarea nr. 04-120/914 din 17 decembrie 2014, Primăria mun. Chișinău a informat reclamantul despre rezilierea unilaterală a contractului de către pârât, prezentând un exemplar al Acordului adițional (de reziliere) din 24 noiembrie 2014, înregistrat la Agenția Achiziții Publice cu nr. 1-8213/14 din 08 decembrie 2014.

Primăria mun. Chișinău a indicat drept motiv de reziliere a contractului de către pârât faptul că, Primăria mun. Chișinău nu a primit răspuns în termen de 5 zile de la notificare, fără a lua în considerație că contractul (pct. 8.4) prevede acordarea răspunsului în termen de 5 zile lucrătoare și nu calendaristice, faptul că notificarea a fost efectuată de Primăria mun. Chișinău (care nu este parte a contractului) și faptul că prin scrisoarea din 27 noiembrie 2014 (înmănată pârâtului la aceeași dată), care a fost expediată drept răspuns la notificarea Primăriei mun. Chișinău, reclamantul a solicitat crearea condițiilor pentru executarea contractului și a comunicat despre disponibilitatea sa de a continua executarea contractului imediat ce aceste condiții vor fi create.

Astfel, pârâtul a reziliat unilateral contractul contrar dispozițiilor pct. 8.3., care stabilește că partea inițiatore a rezilierii contractului este obligată să comunice în termen de 5 zile lucrătoare celeilalte părți despre intențiile ei printr-o scrisoare motivată, pârâtul neexpediind nici o notificare în adresa reclamantului privind neexecutarea contractului sau intenția sa de a-l rezilia.

Mai mult ca atât, invocă reclamantul că, contractul a fost reziliat de către pârât până la expirarea termenului de acordare a răspunsului la notificarea Primăriei mun. Chișinău, prin ce se demonstrează rea-credința pârâtului și a Primăriei mun. Chișinău în primirea serviciilor de la reclamant în temeiul contractului nr. 16 din 16 decembrie 2013. Acordul adițional (de reziliere) a contractului datează cu 24 noiembrie 2014, pe când data limită de acordare a răspunsului era 27 noiembrie 2014.

Suplimentar, Primăria mun. Chișinău a expediat scrisoarea nr. 04-120/914 din 31 decembrie 2014, recepționată de către reclamant la 12 ianuarie 2014, prin care a informat că, consideră cauzele de neexecutare a contractului invocate de către reclamant neîntemeiate și reieșind din faptul că nu a primit răspunsul în termen de 5 zile la scrisoarea nr. 04-120/914 din 18 noiembrie 2014, contractul nr. 16 din 16 decembrie 2013 a fost reziliat unilateral.

Menționează că, totodată la 16 decembrie 2014 pârâtul a depus la BC „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” SA cererea de plată a garanției de bună execuție nr. 07-12/848, invocând pct. 9.7. al contractului, care stabilește că, pentru refuzul de a presta serviciile prevăzute în contract, prestatorul suportă o penalitate în valoare de 5% din suma totală a contractului.

În baza cererii menționate, banca a emis la 19 decembrie 2014 Nota de avizare privind primirea cererii de plată conform garanției bancare nr. LG72159787100, prin care a informat despre primirea de la pârât a cererii de plată a sumei de 99 941,10 lei.

Reține reclamantul că prin scrisoarea nr. 289 din 20 decembrie 2014 adresată BC „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” SA, și-a expus dezacordul față de cererea pârâtului, considerând-o abuzivă.

Însă, în pofida celor menționate, BC „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” SA, fiind obligată conform garanției de bună execuție să plătească irevocabil orice sumă în limitele garanției la primirea primei cereri din partea pârâtului, la 20 ianuarie 2015 a executat cererea de plată nr. 07-12/848 din 16 decembrie 2014, transferând pârâtului suma de 99 941,10 lei, conform garanției de bună execuție.

Consideră reclamantul că deoarece nu a refuzat niciodată prestarea serviciilor, a procurat echipamentele necesare în scopul executării contractului, a solicitat de mai

multe ori de la pârât crearea condițiilor pentru prestarea serviciilor și că, serviciile nu au fost prestate integral nu din vina sa, pârâtul neîntemeiat a valorificat garanția de bună execuție și a încasat de pe contul bancar al reclamantului suma de 99 941,10 lei în calitate de penalitate, pentru refuzul de a presta serviciile prevăzute în contract.

Mai mult ca atât, pârâtul a încasat de la reclamant penalitate pentru refuzul de a presta servile prevăzute de contract, în situația în care reclamantul nu a refuzat prestarea serviciilor și a întreprins mai multe măsuri întru executarea acestuia.

Prin urmare, consideră neîntemeiată și lipsită de suport juridic încasarea penalității în cuantum de 99 941,10 lei pentru refuzul de a presta serviciile contractate.

Menționează reclamantul că în scopul soluționării litigiului pe cale amiabilă, reclamatul a expediat în adresa pârâtului reclamația din 06 mai 2015, prin care a solicitat restituirea sumei încasate cu titlu de penalitate în sumă de 99 941,10 lei în termen de 7 zile din momentul recepționării acesteia, însă prin răspunsul nr. 07-11/784 din 18 mai 2015 pârâtul a refuzat.

Prin hotărârea Judecătoriai Rîșcani, mun. Chișinău din 07 decembrie 2015 s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată a ÎM „Accent Electronic” SA împotriva Direcției Generale Economie, Reforme și Relații Patrimoniale, mun. Chișinău cu privire la încasarea sumei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 05 ianuarie 2016 ÎM „Accent Electronic” SA a declarat apel, solicitând casarea hotărârii Judecătoriai Rîșcani, mun. Chișinău din 07 decembrie 2015 și emiterea unei hotărâri noi prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2016 s-a respins apelul declarat de ÎM „Accent Electronic” SA și s-a menținut hotărârea Judecătoriai Rîșcani, mun. Chișinău din 07 decembrie 2015.

La 25 ianuarie 2017 ÎM „Accent Electronic” SA a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii Judecătoriai Rîșcani, mun. Chișinău din 07 decembrie 2015 și a deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2016, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

În motivarea recursului a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel invocând că a fost adoptată cu încălcarea esențială a normelor de drept material, manifestată prin neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată și interpretarea eronată a legii, precum și aprecierea arbitrară a probelor, care la rândul său au dus la soluționarea greșită a pricinii și încălcarea drepturilor fundamentale ale omului.

Susține că atât prima instanță, cât și instanța de apel, nu au aplicat prevederile art. 624 alin. (5) Codul civil, care stabilește că, debitorul nu este obligat să plătească penalitate în cazul în care neexecutarea nu se datorează vinovăției sale, precum și prevederile art. 612 alin. (1) Codul civil, potrivit cărui, dacă la nașterea prejudiciului sau a unei alte obligații de compensare a concurat vinovăția celui îndreptățit la despăgubire sau la compensare, existența și întinderea obligației de despăgubire sau de compensare depind de împrejurări și, în special, de măsura în care prejudiciul este cauzat de o parte sau de cealaltă parte.

Totodată, instanțele de judecată nu au aplicat prevederile art. 679 alin. (2) Codul civil, care stabilește că, părțile se obligă să execute nu doar clauzele specificate expres în contract, dar și acelea care reies din natura contractului sau asupra cărora, la cererea uneia din părți, trebuie realizat un acord.

În acest sens, menționează că, instanța de apel a constatat că, în contract nu au fost stabilite careva mențiuni și/sau obligații a intimatului în formarea echipei de lucru asupra proiectului, însă nu a luat în considerație că, conform art. 679 alin. (2) Codul civil, părțile se obligă să execute nu doar clauzele specificate expres în contract, dar și acelea, care reies din natura contractului sau asupra cărora, la cererea uneia din părți, trebuie realizat un acord.

La fel, consideră că, soluționarea greșită a pricinii este legată de aprecierea arbitrară a probelor de către instanța de apel.

În acest context menționează că, instanța de apel a făcut mai multe constatări care intră în contradicție cu probele anexate la dosar, și anume:

Contrar celor expuse de către instanță, prin scrisoarea din 01 aprilie 2014 (f.d. 28) recurentul a comunicat că, în legătură cu faptul că, la 31 aprilie 2014 s-a refuzat de către intimat recepționarea echipamentului, acesta a fost depozitat la recurent și s-a solicitat să se comunice la ce dată intimatul este pregătit să-l recepționeze.

În situația în care recurentul a refuzat recepționarea echipamentului este evident că semnătura acestuia pe actul de primire-predare a echipamentului lipsește, însă scrisoarea din 01 aprilie 2014 confirmă faptul livrării și intenția executării contractului.

Menționează că, intimatul nu a expediat scrisoarea nr. 04-120/914 din 18 noiembrie 2015, la care se face referire în decizia instanței de apel, or, aceasta a fost expediată de Primăria mun. Chișinău, care nu este parte a contractului de achiziții nr. 16 din 16 decembrie 2013, ci o persoană juridică distinctă de Direcția Generală Economie, Reforme și Relații Patrimoniale, mun. Chișinău.

Reține că Direcția Generală Economie, Reforme și Relații Patrimoniale, mun. Chișinău nu a expediat nici o notificare în adresa ÎM „Accent Electronic” SA privind neexecutarea contractului. Astfel, constatările instanței de apel intră în contradicție cu probele anexate la dosar.

Totodată, remarcă ÎM „Accent Electronic” SA că prin scrisoarea din 27 noiembrie 2014 adresată Direcției Generale Economie, Reforme și Relații Patrimoniale, mun. Chișinău și Primăriei mun. Chișinău și-a exprimat disponibilitatea de a executa contractul de achiziție nr. 16 din 16 decembrie 2013 imediat ce intimatul va crea condiții pentru executare.

La 28 februarie 2017, intimatul Direcția Generală Economie, Reforme și Relații Patrimoniale, mun. Chișinău a depus referință pe marginea recursului declarat, în care a invocat caracterul neîntemeiat al acestuia și a solicitat declararea lui ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel, având în vedere că copia deciziei recurate, expediată în adresa participanților la proces la 02 decembrie 2016 (f.d. 97), a fost recepționată de recurent la 28 noiembrie 2016, fapte ce se confirmă prin ștampila de pe plicul de corespondență (f.d. 104), în conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se consideră depus în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [*cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230*]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (*Luordo împotriva Italiei, pct. 85*). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (*Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45*).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CtEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (*a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39*).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi

conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (*Helmerts împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A*).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, Colegiul consideră că recursul declarat de ÎM „Accent Electronic” SA nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de întreprinderea mixtă „Accent Electronic” societate pe acțiuni se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,

Valentina Clevadi

judecători

Galina Stratulat

Dumitru Mardari